

Handläggare
Amira Malik Miller
Telefon: 0850824267

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2019-06-13

En miljöbilsdefinition för Stockholms stad

- svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remiss av en miljöbilsdefinition för Stockholms stad
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

I juli 2018 togs den nationella miljöbilsdefinitionen bort. I väntan på att regeringen ska fatta beslut om en ny definition har en tillfällig sådan tagits fram av företrädare för upphandlingsmyndigheten, SKL Kommentus, Kammarkollegiet (som ansvarar för statens upphandling av fordon), Stockholms stad samt Biodriv Öst.

Förslaget till ny miljöbilsdefinition innehåller tre nivåer; Bas, Miljöbil och Miljöbil spjutspets. Miljöförvaltningen föreslår att definitionen Bas ska vara minimikrav men att den endast ska användas när andra alternativ inte är tekniskt möjliga.

Förvaltningen anser sig inte ha tillräcklig sakkunskap för att lämna synpunkter på miljöbilsdefinitionen som sådan men välkomnar en definition som kan gälla som minimikrav i stadens alla upphandlingar som innefattar transporter, såväl vid inköp av egna fordon som vid kravställning på leverantörer.

Bakgrund

Miljöbilsdefinitionen och det nya systemet för Bonus-Malus syftar till att minska utsläppen av klimatgaser och utgör ett nationellt komplement till EUs avgaslagstiftning. Formellt sett har miljöbilsdefinitionen styrt vilka fordon staten ska köpa in och vilka fordon som staten subventionerat genom bidrag eller skattelättnader. I praktiken har den även använts som en norm både för kommunernas egna inköp, kommunala upphandlingar av persontransporter och i privata företags bilpolicys.

Miljöbilsdefinitionen

När systemet för Bonus-Malus infördes 1 juli 2018, togs den nationella miljöbilsdefinitionen bort eftersom den bland annat var föråldrad och inte längre hade någon teknikdrivande verkan på marknaden. Samtidigt införs genom EU-beslut en ny, striktare metod att mäta utsläpp, vilket också medför att den tidigare definitionen inte kan användas.

Miljöförvaltningen har tillsammans med Klimatkommunerna med fler framfört behovet av en miljöbilsdefinition även efter att Bonus-Malus införts. Detta skulle bland annat underlätta upphandlingar. Transportstyrelsen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna men överlåter åt regeringen att fastställa en ny definition.

Eftersom regeringens beslut dröjer och det finns ett omedelbart behov av en fungerande definition både för gällande avtal och för nya upphandlingar, har definitioner för de tre upphandlingsnivåerna Bas, Avancerad, samt Spjutspetskrav utarbetats på ad hoc-basis av företrädare för upphandlingsmyndigheten, SKL Kommentus, Kammarkollegiet (som ansvarar för statens upphandling av fordon), Stockholms stad samt Biodriv Öst. Parternas bedömning är att dessa också bör bli den nationella definitionen.

Kommunstyrelsen har remitterat En miljöbilsdefinition för Stockholms stad till Stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd Stockholms Stadshus AB, Biodriv Öst, Göteborgs stad, Idrottsnämnden, kammarkollegiet, Malmö stad, Sveriges Kommuner och Landsting och Upphandlingsmyndigheten.

Remisstiden är förlängd och sträcker sig till den 14 juni.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Stadsutveckling och medborgarservice.

Ärendet

I EU pågår just nu slutförhandlingarna av ett direktiv som från år 2025 kommer att styra kommunernas egna fordonsinköp oavsett hur en miljöbilsdefinition formuleras. Redan idag uppfyller dock en stor del av Stockholms stads fordonsinköp de krav som föreslås gälla år 2025. Miljöbilsdefinitionen syftar därför framför allt till att harmonisera/samordna kraven i offentliga upphandlingar av varor och tjänster. Offentlig upphandling kan utgöra en starkt pådrivande kraft på företag som kontrakteras av kommuner och landsting. Därutöver använder många privata företag miljöbilsdefinitionen i sina interna fordonspolicys.

Dessa företagsbilar kommer snabbt ut på andrahandsmarknaden i resten av Sverige och storstadsföretagens fordonsval bestämmer därför till stor del sammansättningen av hela den svenska bilflottan.

Egenskaper hos en miljöbilsdefinition

En miljöbilsdefinition som ska användas som krav vid alla upphandlingar måste inkludera i princip samtliga de behov som krävs av kontraktörerna i offentliga upphandlingar och helst även det privata näringslivets bilanvändning. Definitionen får inte vara så snäv att den utesluter en stor mängd av de transportbehov som finns. Däremot bör den skärpas i takt med teknikutveckling och marknadsmognad och vara teknikneutral och öppen för nya tekniklösningar.

Förslag till ny miljöbilsdefinition

Förslaget till ny miljöbilsdefinition har tre nivåer:

1. Bas:

Fordon med max fyra sittplatser utöver förarplatsen ska max släppa ut 95 g CO₂/km enligt skattegrundande utsläppsvärde, eller max 190 g CO₂/km om fordonet är godkänt för fordonsgas/ vätgas/ etanol / el enligt Vägtrafikreg eller godkänt av fordonstillv för HVO100.

Fordon med 5-8 sittplatser utöver förarplatsen, samt lätta lastbilar ska enligt skattegrundande utsläppsvärde ha ett koldioxidutsläpp max 214 CO₂/km, eller 290 CO₂/km om fordonet är godkänt för fordonsgas/vätgas/etanol /el enligt Vägtrafikreg eller godkänt av fordonstillv för HVO100

2. Miljöbil:

Etanolfordon, bonusberättigade fordon, samt fordon drivna på annan gas än gasol

3. Miljöbil Spjutspets:

Bonusberättigade fordon samt fordon som drivs på annat än gasol, undantaget laddhybrider.

Miljöförvaltningen föreslår att definitionen Bas används som minimikrav i stadens alla upphandlingar som innefattar transporter men också att den endast ska användas när andra alternativ inte är tekniskt möjliga och att en marknadsanalys ska göras av hur strikta krav som kan ställas i varje individuell upphandling.

Revidera definitionen av lätta lastbilar och minibussar

De förnybara teknikerna har ännu inte applicerats i särskilt hög grad på lätta lastbilar och minibussar och det finns ännu inte förnybart drivna fordonsmodeller som täcker samtliga behov.

Miljöförvaltningens förslag för dessa fordon är ett första steg mot fossilfrihet och föreslås bli uppdaterad när det finns fler förnybart drivna fordon tillgängliga på marknaden.

En uppdaterad miljölastbilsdefinition

För tunga fordon finns ingen nationell miljödefinition.

Miljöförvaltningen föreslås få i uppdrag att i samarbete med miljöansvariga och upphandlare i kranskommunerna enas om en gemensam basnivå att tillämpas i transportrelaterade upphandlingar av gods och tjänster.

Jämställdhetsanalys

Utifrån förvaltningens kunskap görs bedömningen att ärendet är könsneutralt och ingen jämställdhetsanalys genomförs.

Förvaltningen föreslår dock att miljöförvaltningen som har expertkompetens prövar om en jämställdhetsanalys bör göras i ärendet. Om en sådan prövning gjorts framgår inte av ärendet.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser sig inte ha tillräcklig sakkunskap för att lämna synpunkter på miljöbilsdefinitionen rent tekniskt men välkomnar en definition som sådan. Ju mer som kan regleras stadsövergripande av det som kräver expertkunskap inom miljöområdet desto bättre är det för förvaltningen vars kunskap är av mer generell art. För att de verksamheter staden har i egen regi ska kunna vara konkurrenskraftiga är det dessutom avgörande att samma krav som ställs vid upphandling av fordon för stadens verksamheter ställs på leverantörer som upphandlas att utföra motsvarande tjänster.

Skärholmens stadsdelsförvaltning är en av de förvaltningar som genom miljöförvaltningen fått råd och stöd för att göra marknadsanalys och ta fram affärsförslag vid upphandling som involverar fordon och transporter. Till exempel vid inköp av fordon till parkdriften år 2017 och vid den pågående upphandlingen av vinterväghållning.

Skärholmens stadsdelsförvaltning
Avdelning stadsutveckling och
medborgarservice

Bodholmsplan 2, 127 26 Skärholmen
Box 503
127 26 Skärholmen
Växel 08-508 24 000
Fax
skarholmen@stockholm.se
stockholm.se

Anna Mattsson
Tf Stadsdelsdirektör

Sara Heppling Trygg
Avdelningschef

Bilagor

1. Remissen inklusive följbrev

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anna Mattsson, Tf Stadsdelsdirektör	2019-05-27
Sara Heppling Trygg, Ansvarig	2019-05-27